

Зінковська Віталіна Олександрівна, Годунко Вікторія Віталіївна
студентки 4-го курсу факультету прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції) Національного університету
«Одеська юридична академія»

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського*
права і процесу Згама А. О.

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

У зв'язку з повномаштабним вторгненням на території України було запроваджено воєнний стан відповідно до Указу Президента від 24.02.2022. Внаслідок військових дії розвиток та діяльність суб'єктів господарювання зазнали негативних змін, через скрутний фінансовий стан більша частина опинилися на межі банкрутства. Одним з основних засобів їх належного функціонування залишається державна підтримка. Тому пріоритетним є запровадження таких способів підтримки, які будуть відповідати складним умовам сьогодення, що, в свою чергу, сприятиме покращенню стану економіки.

Варто звернути увагу на те, що в юридичній доктрині не існує сталого підходу до визначення феномену «державна підтримка». Дану проблематику в своїх працях висвітлювали такі науковці як: В. С. Бєлих, З. С. Варналій, О. М. Вінник, О. Р. Гофман, В. В. Добровольська, М. О. Єгорова, Д. В. Лічак, О. Д. Дячун, Л. В. Прокопець, Н. Л. Фролова, В. Ю. Стрілець та ін. На сучасному етапі позиція вчених полягає в тому, що виділяють два напрямки державної підтримки: пряме забезпечення розвитку, що полягає в створенні урядових програм підтримки та опосередковане, яке здійснюється за допомогою податкового впливу та інших форм економічного характеру. Зокрема, Д. В. Лічак державну підтримку розглядає як сукупність економічних, організаційних та правових механізмів, завдяки яким суб'єктам господарювання надається державою через інфраструктуру підтримки суб'єктів господарювання необхідне сприяння фінансового, організаційного, інформаційного та матеріально-технічного характеру з метою створення умов для формування і розвитку суб'єктів господарювання у різних галузях народного господарства [1, с. 407].

Під час воєнного стану державна підтримка суб'єктів господарювання переходить від звичайного адміністративного впливу до ство-

рення відповідного економічного і соціального середовища, з метою вдосконалення та покращення їх діяльності. Державою були внесені зміни до норм чинного законодавства у зв'язку з ситуацією, що склалася. Одні з перших змін торкнулися податкової сфери, а саме 15 березня 2022 р. був прийнятий Закон України № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану», який передбачає кардинальну податкову реформу на період воєнного стану.

У період з 1 квітня 2022 року допоки не відбудеться припинення або скасування дії воєнного стану платники єдиного податку 3 групи отримують право на користування спрощеною системою оподаткування. До цієї групи відносять ФОП та юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, які упродовж календарного року не перевищили дохід 10 мільярдів гривень. Таким чином, значна кількість суб'єктів господарювання отримали можливість сплачувати взамін податку на прибуток та ПДВ єдиний податок з обороту, що становить розмір 2 %. Суб'єкти 1 та 2 групи згідно зі змінами сплачують єдиний податок на добровільній основі. Проте, якщо у них є достатня кількість коштів, вони можуть допомогти місцевому бюджету, шляхом сплати цього податку.

Уряд спростив діяльність суб'єктів господарювання, скасувавши спочатку своїм рішенням проведення більшості перевірок. Проте згодом були прийняті певні зміни, що запровадили встановлення мораторію на перевірки щодо повноти нарахування, декларування та сплати ЄСВ; перевірки, розпочаті до 24 лютого, були призупинені; штрафні санкції та пеня щодо порушення правил нарахування, декларування та сплати ЄСВ на відповідний період не застосовуються [2].

Зміни у вищезазначеному законі торкнулися також сплати єдиного соціального внеску. Впродовж року після припинення чи скасування дії воєнного стану, фізичні особи-підприємці та інші особи, що здійснюють незалежну професійну діяльність наділені можливістю не сплачувати ЄСВ, який не нараховується та не обчислюється. Вважаємо, що особливу увагу слід приділити тим випадкам, коли у зв'язку з несплатою ЄСВ такі особи будуть позбавлені права на страховий стаж щодо отримання пенсії. Крім цього, вони залишаться без статусу застрахованих осіб, не зможуть скористатися соціальним страхуванням внаслідок тимчасової втрати працездатності.

Активні бойові дії, що ведуться на деяких територіях України призвели до руйнації значної кількості підприємств. Через що Урядом були створені програми пов'язані з тимчасовим переміщенням підприємств з постраждалих під час війни регіонів. Даним суб'єктам господарюванням надається допомога в підборі місця для їх виробничих потужностей, також влаштування робітників, та пошук нового персоналу. Мета програми – забезпечення трудової, а також виробничої діяльності в складних умовах.

Не менш важливою для належного функціонування суб'єктів господарювання є фінансова підтримка з боку держави. В свою чергу, така підтримка здійснюється шляхом створення програм кредитування. Наразі вироблено 2 підходи для кредитування підприємств. Перший з них полягає в утворенні таких державних установ, в яких вартість кредиту залежить від віку та виду діяльності підприємства. Тобто для нових фірм з'являються хороші умови для розвитку. Наступний підхід стосується винесеного Урядом рішення 18.03.2022 року щодо змін до Державної програми «Доступні кредити 5-9 %». Зокрема цілі кредитування, зазначені в рішенні, окреслюють: інвестиційний кредит на придбання основних засобів; кредит на поповнення обігових коштів для здійснення підприємницької діяльності [3].

Поряд з перевагами державної підтримки суб'єктів господарювання варто виділити також окремі її недоліки. До них можна віднести можливість виникнення дискримінації суб'єктів господарювання та порушення економічної конкуренції між ними.

Підсумовуючи вищезазначене, доходимо висновку, що державна підтримка суб'єктів господарювання під час воєнного стану являє собою діяльність уповноважених органів, котра направлена на створення необхідних програм, і надання належної фінансової допомоги, згідно зі змінами внесеними до законодавства. Наразі державна підтримка здійснюється за двома напрямками (пряма та опосередкована підтримка). Урядом невідкладно була проведена робота з підтримки суб'єктів господарювання, проте це не означає, що всі можливі її варіанти вичерпано. Водночас потребує удосконалення чинного законодавства в окресленому питанні, розроблення методів дієвої фінансово-кредитної, матеріально-технічної, науково-методичної підтримки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Лічак Д. В. Проблеми визначення поняття «державна підтримка суб'єктів господарювання». *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 50. С.403–411.

2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України № 2120-IX від 15.03.2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

3. Підтримка бізнесу в умовах війни. URL : <https://business.diia.gov.ua/wartime>

Зуєва Владислава Сергіївна,

студентка 3-го курсу факультету Адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського права і процесу Добровольська В. В.*

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Україна – молода держава, яка ніколи не перебувала в режимі воєнного стану. У зв'язку з надзвичайністю ситуації відносини не можуть бути врегульовані таким же чином, як і раніше, оскільки це значно ускладнює або певним чином унеможлиблює досягнення тієї чи іншої мети суб'єктів відносин. Більшість процедур змінено на менш формалізовані саме з цієї причини. Тому вважаємо актуальним дослідити зміни, які відбулися на сьогоднішній день у сфері здійснення господарської діяльності.

Перше, що варто сказати – у період воєнного стану право на провадження господарської діяльності може набуватися на підставі безоплатного подання до органів ліцензування, дозвільних органів та суб'єктів надання публічних (електронних публічних) послуг декларації про провадження господарської діяльності незалежно від задекларованого місцезнаходження [2].

Змінився також спосіб реєстрації суб'єктів господарювання. Наразі реєстрацію можуть здійснювати посадові особи Міністерства юстиції та його територіальних органів, приватні виконавці та, як раніше, державними реєстратори, нотаріуси. Документи для державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань за результатом проведеної реєстрації у випадках, визначених законом, надсилаються суб'єкту державної реєстрації, уповно-